

דברי הימים

ליקוטי דברי תורה על פרשת השבוע

נלקח מספר "שערי חיים" על פרשיות השבוע של מורינו הרה"צ שליט"א

פרשת ויצא

גיליון 359

אין לקרוא גיליון זה בעת התפילה

זמני השבת

3:42	הזלוקת הנרות:
4:56	מנחה וקבלת שבת:
9:30	פירות טיש:
6:28	עלות השחר:
7:40	נץ החמה:
8:00	דף היומי:
9:00	שחרית:
9:44 - 9:08	סוף"ז ק"ש:
11:49	הצות:
12:19	מנחה גדולה:
3:50	מנחה וסעודה ג':
4:53	מוצאי שב"ק:
5:10	מוצאי שב"ק - ר"ת:
6:00	אבות ובנים:
7:00	דף היומי מוצש"ק:

זיכוי הרבים

רכשו לכם זכות הפצת הגליון 'דברי חיים' להצלחה ולסיד"ש בכל הענינים או להנצחת קרוביכם.

kehiladivreichaim@gmail.com

נדבת

הדפסת הגליון והפצתו

לעי"נ

האשה החשובה

והכבודה מרת יהודית

חנה מקסוול ע"ה בת

הר"ר שלמה וויט צ"ל

נלב"ע כ"ז ניסן התשנ"ב

כוח התפילה

אמר ר' יהושע בן לוי: אבות הראשונים התקינו שלש תפילות. אברהם תקן תפילת שחרית, שנאמר: "וישכם אברהם בבקר אל המקום אשר עמד שם" (בראשית י"ט כז) - ואין עמידה אלא תפילה, שנאמר: "ויעמוד פנחס ויתפלל" (תהלים קו ל). יצחק תקן תפילת מנחה, שנאמר: "ויצא יצחק לשוח בשדה" (בראשית כד סג) - ואין שיחה אלא תפילה, שנאמר: "אשפוך לפניו שיחי" (תהלים קמב ג). יעקב תקן תפילת ערבית, שנאמר: "ויפגע במקום" - ואין פגיעה אלא תפילה, שנאמר: "ואתה אל תתפלל בעד העם הזה ואל תשא בעדם רינה ותפילה ואל תפגע ב"י" (ירמיהו ז טז). וכן הוא אומר: "ואם נביאים הם ואם יש דבר ה' אתם, יפגעו נא בה' צבאות" (ירמיהו כז יח).

שמעון ויונטל, צייד הנאצים המפורסם, נאם פעם בכנס של רבנים אירופאים בברטיסלבה שבסלובקיה. הרבנים העניקו פרס ליוזנטל בן ה-91, ושמעון ויונטל, שניכר היה שהמחווה נגעה ללבנו, סיפר להם את הסיפור הבא: היה זה במאטסאוזון, זמן קצר אחרי השחרור. הרב אליעזר סילבר, שהיה במחנה, ושליחותו הייתה להציע עזרה ונחמה לשורדים. הרב סילבר ארגן גם תפילה מיוחדת והזמין את מר ויונטל להצטרף לשורדים האחרים בתפילה. מר ויונטל סירב, והסביר לו מדוע.

"במחנה", כך אמר מר ויונטל לרב סילבר, "היה איש דתי אחד שאיכשהו הצליח להבריח לתוך המחנה סידור אחד. בהתחלה הערצתי את האיש על אומץ הלב שלו - על כך שהוא סיכן את חייו כדי להכניס את הסידור פנימה. אך למחרת קלטתי, להפתעתי הרבה, שאיש זה "השכיר" את הסידור לאנשים בתמורה למזון. אנשים נתנו לו את פיסת לחם האחרונה בעבר שימוש של כמה דקות בסידור התפילה. איש זה, שהגיע למחנה כשהוא רזה ומורעב מאוד, החל לאכול כל כך הרבה שהוא מת לפני כולם - גופו לא יכול היה להתמודד עם זה". המשיך מר ויונטל ואמר, "אם כך מתנהגים יהודים, אין בכוונתי להשתמש אי פעם בסידור תפילות". כאשר פנה מר ויונטל ללכת, נגע הרב סילבר בכתפו ואמר לו ברוך, בשפת היידיש, "מדוע אתה בוחר לראות את האיש שהשתמש בסידור שלו כדי לקחת מזון מפייהם של אנשים הגוועים ברעב? מדוע לא תראה את יהודים הרבים, שנתנו את פיסת לחם האחרונה כדי שיוכלו להשתמש בסידור? זוהי אמונה. זה כוחו האמיתי של הסידור", והרב סילבר העניק לו חיבוק עז. "למחרת הצטרפתי לתפילה", סיים ויונטל את סיפורו.

כדי שהתפילה תתקבל ותזכה אותנו במה שנבקש, כדאי שתנישא ב'עת רצון', בזמן מסוגל. חז"ל קובעים כי 'אימתי עת רצון - בשעה שהציבור מתפללין', כלומר, שהתפילה בציבור פותחת עת רצון לקיבול תפילותינו, כי כשהתפילה היא 'תפילת רבים', יש לה כח סגולי מיוחד, שגם אם התפילה אינה בשלמות הכוונה כראוי - בכח הרבים היא מפלסת את דרכה לכסא הכבוד, ובזכות הציבור מעניקה לנו מלוא חופניים טובה וישועה.

כשנפל היהודי הקדוש מפשיסחה למשכב בעקבות מחלה קשה, גזרו מנהיגי העיר ימים של תענית וקראו לכולם לצום, לשוב בתשובה ולהרבות בתפילה ובצדקה. באותו יום בא כפרי אחד לעיר, נכנס לפונדק ולתומו ביקש מהמוזג כוס י"ש. מיד התעוררו הנוכחים בצעקות: "איך אתה יכול לשתות היום? הרי אנחנו מתענים ומתפללים לרפואת היהודי הקדוש". נאלץ הכפרי להצטרף לצום ולתפילה, הרים את ידיו כלפי מעלה ואמר: "בבקשה השם יתברך, רפא את היהודי הקדוש, כדי שייפסק הצום ויניחו לי לשתות כוס י"ש". כשהחלים, אמר היהודי הקדוש שתפילתו התמימה של אותו כפרי התקבלה בשמים יותר מכל התפילות האחרות.

כך כותב ה'חפץ חיים' זצ"ל בכרוז אותו פירסם בשנת תרע"ד, כי אין לשער לכמה ישועות גדולות ונפלאות היו זוכים בני ישראל, אילו היו מתכנסים כל הקהל לתפילה בציבור שלוש פעמים ביום. כי התפילה בציבור מעוררת רחמי שמים גדולים, שבכוחם אף להציל אלפי אנשים ממוות, ובוודאי לזכות את כולנו בישועות גדולות, רוב נחת ושובע שמחור!

אל מעונו של הגאון רבי יעקב ישראל קנייבסקי - הסטייפלער זצ"ל, נכנס יהודי ופרש מיד את מועקת לבו: "רבי ומורי", אמר בתחינה, "זכיתי בבית מלא בילדים קטנים צוהלים ושמחים. אני מבקש ברכה כי יגדלו לתפארת לתורה ויראת שמים, שאזכה לרוות מהם רוב נחת". השיב לו הסטייפלער: "וכי בברכות בלבד מחנכים ילדים? והלא דרושים אינספור תפילות ובקשות, תחנונים ודמעות". השיב לו היהודי: "ניחא, אך איני מרגיש ראוי לתפילה כה חשובה... יתפלל נא הרב עלי, הן מי כמוהו יכול לכוון בתפילה למען צאצאיי... הגיב לו הסטייפלער בחיוך: "צא ואמור לרעייתך, לך ובקש ממנה שתתפלל על ילדיך. בזכות דמעותיהן של נשות ישראל הצדקניות זוכים לנחת מהילדים, זו הדרך ואין בלתה".

הרב יעקב שכטר שליט"א, סיפר למגיד המישרים רבי שלמה לוונשטיין שליט"א, כי פעם הזמינו אותו לישיבה מסויימת לדבר בפני הבחורים. בין הדברים סיפר להם כי בקהילת אופקים, בתקופת הגה"צ רבי שמשון דוד פינקוס זצ"ל כמרא דאתרא, התגורר שם אברך חשוך ילדים. השנים חלפו. צערו ויגונו של אותו אברך ורעייתו היו עצומים. הם ניסו לעשות כל סגולה שנאמרה להם - אך מאומה לא הועיל.

באחד הימים קרא לו הרב פינקוס ואמר: "יודע אתה, ישנה סגולה אחת שעדיין לא עשינו, אולם כעת אין לי זמן, תבוא אלי בבקשה בשעה שתיים-עשרה בלילה... בשעה שתיים-עשרה נקש האברך בבלת ביתו של הרב פינקוס. הרב הוביל אותו אל הרכב, וכששניהם התיישבו החל בנסיעה. "מה הסגולה?" - ניסה האברך להבין. אך הרב השיב במילה אחת: "חכה". הרכב דהר לכיוון באר שבע, ומשם לכיוון היישוב ירוחם, כמה עשרות מייל של מדבר למלוא כל האופק. באמצע שום מקום עוצר הרב פינקוס. "כאן תרד", הוא אמר לאברך, שמנסה למצוא איזה אות חיים בין החולות והשימוון. והרב פינקוס אומר לאברך שעומד בתימהון: "כעת השעה שתיים-עשרה וחצי בלילה, אני אגיע בע"ה בשלוש וחצי לאסוף אותך... יש לך שלוש שעות לבכות ולצעוק... אף אחד לא שומע אותך כאן - רק הקב"ה. תבכה תצעק ותתחנן...".

סופו של הסיפור הוא - הרים הרב שכטר את קולו לפני הבחורים - שתשעה חודשים מאוחר יותר, נולד לבני הזוג הללו בן. כשיצאתי מן הישיבה - סיים הרב שכטר - ניגש אלי אחד הבחורים ואמר לי: "כבוד הרב, אני הוא אותו הבן... כוחה של תפילה!"

העורך

סדר השנים: בשנת 2171 כשהיה יעקב בן 63 קיבל יעקב הברכות מאביו [בליל פסח] ובאותו שעה נולדה לאה ורחל שהיו תאומות, ואז נסע יעקב ללמוד בישיבת שם ועבר, אבל שם כבר נפטר בשנת 2158 כשהיה יעקב בן חמישים, אבל עבר עדיין היה חי ונפטר בשנת 2187, בשנת 2185 כשהיה יעקב בן 77 יצא מבאר שבע, לפי חשבון הנ"ל נמצא שלאה ורחל היו 16 שנים כשראם יעקב בפעם הראשונה, ועבר אצל לכן שבע שנים קודם שנשא אותן נמצא שהיו 22 כשלקחם יעקב, רחל נפטרה בשנת 2207 בת 36, ולאה נפטרה בשנת 2215 בת 48, השבטים [ראובן – יוסף] נולדו משנת 2193 עד שנת 2199 במשך כשבע שנים, בלהה וזלפה היו בנות לכן מאם אחרת, ויעקב היה בן 84 כשלקחן והן היו בנות 25, וכשיעקב היה בן 91 ויצחק היה אז בן 151 ורבקה בת 114 שלחו את דבורה מינקת רבקה לצוות את יעקב שיחזור לבאר שבע, בעת חזרו הלך עמלק נכד עשו שידע שרבקה רצה שיעקב יחזור הביתה והגיד ללכן שיעקב חוזר ואז התחיל לכן בפעולותיו נגד יעקב. (ספר הזוהר)

וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר שֶׁבַע וַיֵּלֶךְ חֲזָרָה:

כבר הקדמנו למה הוצרך להגיד מהיכן יצא, הלא העיקר הוא שהלך לחרן, אלא הנסיבה של יעקב היה לו שני מטרות, א' שרבקה אמר לו לברוח מבאר שבע כי עשו רצה להרגו, ב' שיצחק אמר לו לילך לחרן לחפש זיווג, נמצא שהיה לו שני מצוות א' של כיבוד אב וא' של כיבוד אם, ושניהם היו להם כונות שונות, לכן מדגישה התורה ויצא שהוא ענין בפני עצמו וגם וילך שהוא ענין בפני עצמו, והיה דעתו לקיים שני מצוות נפרדות לגמרי.

כב' האמו"ר ז"ל היה אומר הרמז וילך חרנה ולא כ' לחרן כי יש כאן השם של הליכה בדרך יוה"ך וזה אם לא נכתב לחרן, וי"ל דמרומוז כאן לפי"ד הגה"ק מהר"ל מצעלזא שיהו"ך בגימ' אם דהיינו בכח של כיבוד אם.

קש"י מציא דרשת חז"ל שיציאת צדיק מן המקום עושה רושם, ולכאורה קשה הלא מצינו הרבה פעמים בתורה יציאת צדיק ממקום כגון אברהם אבינו שנסע ממקום למקום, לא כתב "ויצא אברהם", ולמה דוקא כאן לגבי יעקב כתיב ויצא יעקב, כתב החתם סופר שבאמת כל יציאה של צדיק ממקומו עושה רושם, אבל צריך להיות מי שמרגיש היציאה, ואצל אברהם כשיצא ממקום והשאיר שם עובדי ע"ז הם לא הרגישו יציאתו, ואדרבה היו שבעי רצון שאברהם עזב את מקומו, לכן לא נכתב שם לשון יציאה שהיציאה לא היה נרגש, אבל ביעקב כשיצא מבאר שבע היו אביו ואמו אלו שהרגישו שיציאתו מן המקום עושה רושם שהרגישו החסרון שנעשה במקומו ע"י חסרון עבודת צדיק גדול כיעקב, לכן כתיב אצלו ויצא יעקב.

כתמגוס יונתן הביא חמשה נסים שקרה ליעקב אבינו בנסיעתו

מבאר שבע לחרן: א] השמש שקעה קודם זמנו, ב] י"ב האבנים ששם מראשותיו נעשו לאבן א', ג] שגל האבן הגדולה מעל פי הבאר להשקות צאן רחל, ד] הבאר השקה בלי הפסק מים רבים כל זמן היות יעקב בבית לכן, ה] קפיצת הדרך בנסיעתו לחרן, ו] זמלדק הוצא ברש"י פרשת וישלח כתב שקרה עוד נס שהירד נבקע כשעברה יעקב.

וַיֵּקַח מֵאֲבֵנֵי הַמָּקוֹם:

האבנים שלקח יעקב מראשותיו [י"א ד' וי"א י"ב] היו אותן אבנים שעליהם העלה אברהם את יצחק בנו על העקידה, ותחת אותן אבנים היה האבן שתיה [טור גסס אבני האבן], ובשעה שהניח יעקב את ראשו עליהם נעשו האבנים רכים כצמר כדי שיוכל לישון עליהם כראוי [מלשן]. וזמלדק סופר איתא עה"פ וישכב במקום ההוא ששכב באותו מקום ששכח יצחק בשעת העקידה, וחשב אותן מחשבות של יצחק למסור נפשו לה' [כמזמור זלעטיל קטן להרזי ר' אלימלך ז"ל], ובמקום היה מסוגל ללך.

והטעם שיעקב הניח האבנים סביב לראש אף שבאמת לא היה מועיל כ"כ כנגד חיות רעות ומזיקות, כי האדם צריך לעשות השתדלות כל דהו למעט את ענין הנס, אבל אינו צריך לעשות יותר מדי, ואם ה' לא ישמר עיר שאקד שומר, לכן עשה השתדלות כל דהו שהיה יכול להועיל במקצת, והשאר בטח בה' כמש"כ אשרי שקל יעקב בעזרו שברו על ה' אלקיו.

וַיֵּקַח מֵאֲבֵנֵי הַמָּקוֹם:

כתב רש"י התחילו מריבות זו את זו, זאת אומרת עלי יניח צדיק את ראשו וזאת אומרת עלי יניח, מיד עשאן הקב"ה אבן אחת, האלמו"ר הבית ישראל מגור ז"ל היה אומר דלכאורה קשה מה מועיל הנעשה שנעשה אבן אחת הלא מקום ששם יניח יעקב את הרגליים יטענו עלי יניח, אלא מאי יש בזה לימוד לדורות, "אם אחת היא אין מריבין", פי' כל זמן שיש פירוד לבבות אזי יש טענות על כל דבר ודבר, אבל אם יש לב אחד ומרגישים שצריכים להיות ביחד כי כולנו בני איש א' בני אברהם יצחק יעקב חצובים מתחת כסא הכבוד, ונשמתי ישראל חד הוא, אזי אפילו בדברים שאולי יש חילוקי דעות, אין טענות א' על השני.

שמעתי מהרה"ל האלמו"ר מאמשינוב שליט"א שיעקב הלך לחרן ועבר במקום המקדש איך שייך שלא הרגיש הקדושה, וי"ל שכיון שהיה מצווה מצד כיבוד אם לילך לחרן אף שהרגיש הקדושה לא רצה להפסיק, עוד שמעתי שאף שהגיע לחרן לא נח כרגע אלא מיד יהיב דעתיה וחזר.

האמרי חיים מוויזניץ סיפר שהתו"ח מקאסוב פעם בא א' שרצה לנסוע לזאבילטוב והתו"ח לא הפריד ממנו כראוי ובאמצע הדרך קרה אסון והצריך לחזור, א"ל התו"ח הרגשתי שלא תצליח בדרך כי לא אמרת שהנך נוסע בעזרת השם, וזה הפי' וידר יעקב

מהנעשה והנשמע בבית מדרשינו

באור ליום רביעי פרשת ויצא נתקיים סיום מסכת עירובין בהשתתפות קהל רב, וכל לומדי השלש שיעורים של דף היומי, וחילקו לכל הקהל הנכבד סיכום של עיקרי הלכות עירובין ורשויות של שבת. ומורינו הרב שליט"א דיבר על גודל חשיבות סיום מסכת ובפרט מסכת עירובין שהיא מן המסכת הכי קשות בש"ס וזכינו ב"ה ללמדה היטיב ולסיימה בסיעתא דשמיא.

מצינו בספרים הקדושים שכוחו של יעקב אבינו להמשיך קדושה שלא במקומה כמו שפרש"י עה"כ ויפגע במקום שנה הכתוב ולא כתיב ויתפלל ללמדך שקפצה לו הארץ, רמז על זמן הגלות שיכולין להמשיך גם אז קדושת המקדש אף שלא במקומה, וכמו שיש ענין של התפשטות הקדושה מקום כן מצינו בזמן ובנפש, [הנקרא עולם שנה נפש], בזמן דהיינו ענין תוספות שבת, ובנפש ענין נשמה יתירה כמבואר להלן.

לענין תוספת שבת, כתב החתם סופר עה"פ כי בא השמש שיעקב קיבל עליו את השבת מבעוד יום מדין תוספות שבת, וכן מצינו בפרשת וישלח שם נאמר ויחן את פני העיר ואמר חז"ל שנכנס עם דמדומי חמה וקבע תחומין מבעוד יום הכונה שהרחיב את תחומו וגבולו של שבת והוסיף מחול על הקודש וקבע את זמנו של שבת מבעוד יום מערב שבת, לענין נשמה יתירה, והנה כתב הרמב"ם בסוף ה' שבת ז"ל וכל השומר את השבת כהלכתה ומענגה כפי כחו כבר מפורש בקבלה שכרו בעוה"ז יתר על השכר הצפון לעוה"ב שנאמר אז תתענג על ה' והרכבתך על במותי ארץ והאכלתיך יעקב אביך כי פי ה' דבר עכ"ל הרי ששמירת שבת כפי כחו מביאה נחלת יעקב שענינה שכרו בעוה"ז יתר על השכר הצפון, ורש"י בביצה טז ד"ה כתב נשמה יתירה רוחב לב למנוחה ולשמחה ולהיות פתוח לרוחה ויאכל וישתה ואין נפשו קצה עליו, ולכן עיקר עונג של השבת אינו אלא בסעודה שלישית כי לאכול שני סעודות אינו עונג כ"כ שכן דרך לאכול שני סעודות בחול גם כן, אבל כשאוכל סעודה שלישית יתענג דודאי זו היא לכבוד שבת, ולכן מבואר בשער הכוונות דף ע"ב ע"פ הזוה"ק דסעודה ראשונה כנגד יצחק ושניה כמד אברהם ושלישית כמד יעקב ולזה אמר כל המענג את

נדר "אם יהיה א' עמדי" שתמיד יאמר שהקב"ה יהיה עמי.

צפרקי זר"א [והוצא בזמננו] הלי' יסוה"ת פרק ז' הלכה ג'
כתב דהסולם היה רמז לארבע גליות שעתידין בני ישראל להיות
בהן, ובתחילה ראה המלאכים של בבל עולים שבעים שליכות
[כנגד שבעים שנים של גלות] אבל יורדים אח"כ, שוב ראה
המלאכים של מדי עולים חמישים ושנים שליכות ויורדים
אח"כ, שוב ראה המלאכים של יון עולים מאה ושנים שליכות
ויורדים אח"כ, ולבסוף ראה אדום עולה ועלה יותר ויותר ולא ירד
התחיל יעקב לפחד אולי הגלות של אדום אין לו סוף, לזה השיב
לו הקב"ה ושמתוך ככל אשר תלך, אף שגלות אדום הוא ארוך
כל אבל לבסוף והשבותיך אל האדמה הזאת, שלבסוף יגאלני
הקב"ה גאולת עולם ויבנה בית שלישי.

אָבְזָ יְיָ הַ בְּמָקוֹם הַזֶּה וְאָנֹכִי לֹא יִדְעֵתִי:

פרש"י ואילו ידעתי לא הייתי יושן במקום כזה, כ' הגרי"ז
מזכיר ז"ל שיש כאן לימוד גדול, יעקב אבינו קיבל בחלום לילה
זו הבטחות גדולות שחזקו אותו כמש"כ רש"י להן בפסוק וישא
יעקב רגליו, ואעפ"כ אילו היה יודע שזה מקום קדוש לא היה
ישן שם והיה מוכן לוותר על כל הבטחות טובות וההבטחות,
ובלבד שלא יעבור על הלכה אחת מדבר ה', כי היסוד הוא שמירת
התורה והמצוות עד קצו של י' מהש"ע, וזה עיקר הבטחת
החיים האמיתיים.

אִם יְהִי אֱלֹקִים עִמָּדִי:

וקשה הרי הקב"ה הבטיח לו ושמתוך ככל אשר תלך
ולמה היה מסופק אם יהיה אלקים עמדי, ותי' הגר"ז היש ז"ל
שיעקב היה צריך שני שמירות, א' שמירה גשמית מעשו שרצה
להרגו, ב' שמירה רוחנית מבית לבן הארמי, והנה על שמירה
גשמית הבטיח לו הקב"ה ושמתוך ככל אשר תלך, אבל אין
הקב"ה מבטיח על שמירה ברוחנית כי הכל בידי שמים חוץ
מיראת שמים, ממילא על שמירה רוחנית ביקש יעקב אם יהיה
אלקים עמדי פי' שיהיה לי יראת שמים ויראת אלקים, ועל זה
אמר בלשון ספק כי היה מתירא שלא יפול ח"ו בידי לבן, ועי"ז
יהיה לו חסרון ביראת שמים.

יש כמה טעמים למה בכה יעקב כשראה רחל בפעם
הראשונה, רש"י כתב שראה ברוח קדשו שלא תזכה להיות עמו
בקבורה במערת המכפלה רק בדרך כדי שבניה כשילכו בגלות
יוכלו להתפלל על קבריה כמבואר בפרשת ויחי, הספורנו כתב
שבכה על שלא זכה להינשא לה בעודו צעיר והוצרך להמתין
לימי הזקנה, הגר"ז היש ז"ל כתב שבה על שלא ראה
שום קרוב משך כל כך שנים, וצמלק רצה כתב שבכה על שחשדו

אותו הרואים אותו מנשק לרחל שהנשיקה שנתן לא היה לשם
שמים לגמרי, וכך מצינו ביומא י"ט: שהכהן גדול היה בוכה על
שחשדו אותו שהוא צדוקי, ובמס' ב"ב דף קכ"ג. מבואר שיעקב
שאל אותה אם היא מוכנת להינשא לו כי ראה ברוח הקודש שזה
זיווגו, ואמרה לו שיש לה אחות גדולה ושמה לאה, ויכול להיות
שאביה לבן יעשה איזה רמאות כדי שיעקב ישא את לאה, ובאותו
מעמד מסר יעקב לה הסימנים שתתן לו בלילה, וכתבו בעלי
התוס' שהסימנים היו "נדה חלה הדלקת הנר", ורחל מסרה
הסימנים ללאה כדי שלא תתבייש, ולא עוד אלא שטמנה עצמה
תחת מיטתו של לאה כדי שתוכל לענות אל הסימנים כשישאל
אותן יעקב ולא ירגיש שיש כאן שינוי קול, ובפוסקים כתבו
הטעם שנתן סימנים כי על פי ההלכה היה חשש של מקח טעות
ויעקב לא רצה לעשות בעילת זנות, לכן מסר הסימנים ובדעתו
שמי שימסור הסימנים לזו יהיה דעתו.

וְהִי בְּבֶקֶר וְהָיָה הוּא לְאֵה:

ומקשה צמלק דהול"ל היא בלשון נקבה, ותי' המדרש
שלאה אמרה ליעקב שמיעקב למדה שמותר לרמות במקום
מצוה דגם יעקב אמר ליצחק כשרצה הברכות אני עשו בכורך,
ומשום כך לאה נתנה הסימנים כאילו היא רחל, וכתב צספר כרס
הטורח דיש להוסיף דלאה רמזה ליעקב שיש לה היתר לרמותו,
כי הכל אמרו שיש שני בנים ליצחק ושני בנות ללבן הגדול עשו
להגדולה לאה והקטן יעקב להקטנה רחל [כמבואר ברש"י
בפרשתינו]. ולפי זה באמת לא היתה לאה הזיווג של יעקב, אבל
לאחר שיעקב קנה הבכורה מעשו וגם אמר אנכי עשו בכורך, א"כ
שוב אפשר ללאה להיות הזיווג של יעקב שנעשה עכשיו הגדול
של האחים.

וַיֵּאָהֵב יָם אֶת רְחוֹל מְלֵאָה:

יש לדייק מהו הלשון "גם", וכתב הגממח משה שבודאי לא
היה אהבת יעקב ח"ו אהבה גשמית וזה דבר פשוט, רק אהבתו
לרחל היה מחמת שראה בו צדקות גדול שמסרה הסימנים ללאה
שלא לביישה, וזהו הפשט ויאהב גם את רחל דהיינו אהבתו לרחל
היתה גם בשביל הסימנים וזהו "מלאה" פי' בשביל מה שעשתה
ללאה בענין הסימנים, זה גרם אצלו הוספת אהבה לרחל.

וַיַּעֲבֹד יַעֲקֹב בְּרוֹחַ עִיִּבְעַ עֵינָיו וַיְהִי בְעֵינָיו בַּיָּמִים אֲזוּדָיִם בְּאֵהָבָתוֹ אֹתָהּ:

כ' צספר היכל הצנקה שפסוק זו בגימטריא 2476 והוא
בדיוק הגימטריא של שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד ברוך שם
כבוד מלכותו לעולם ועד, [לדעת המקובלים זה היה הסימן שנתן
יעקב לרחל] להראות שכל כונת יעקב היה רק לשם שמים
ולייחד שמו יתברך בעולם, וכמש"כ רש"י שיהיה לו שבטי קה

מהנעשה והנשמע בבית מדרשינו - המשך

את השבת שמקיים סעודה שלישית שבה תלוי עונג השבת אז נותנין לו נחלה בלי מצרים שהיא של יעקב אבינו.

ולענין קדושת המקום מצינו גם ברשויות שבת דיש ד' רשויות, דמדאורייתא יש שני רשויות דהיינו רשות הרבים ורשות היחיד,
ובמקומות אלו מקיימים ענין זכור ושמור להיזהר שלא לטלטל מדרשות הרבים לרשות היחיד, וגם לא להעביר ד' אמות ברשות הרבים,
וחכמים הוסיפו שני רשויות דהיינו כרמלית ומקום פטור, וכל דיני עירובין הם בעיקר בשני רשויות אלו, וזה הוספה בקדושת השבת
במקום, כי רשות הרבים ורשות היחיד הם מיעוטו של עולם כי רוב העולם כולל מדבריות והמים ורשויות שהם כרמלית, ומקיימים זכור
ושמור את היום השבת גם במקומות אלו על ידי הלכות עירובין וכל פרטיה וכו'.

וכתב הייטב לב בפרשת וישלח וז"ל: ואני אומר שיעקב תיקן להם עירובי חצרות לבלי יכשלו בענין הוצאה ויצא לי זה ממה
שתקנו חכמים לבטל מצות שופר לולב מגילה וז"ש"ה ויבא יעקב ש"ל"ם ר"ת שופר לולב מגילה, ששם לבו על מה שתקנו לבטל בשבת
אלו הג' מצות החביבות, והטעם שמא ישכח ויעבירונו ד' אמות ברשות הרבים, כי הם השיגו וידעו כל מצות דרבנן, לכן ויחן את פני
העיר שתיקן עירובי חצירות בקצה העיר דהיינו פני העיר.

וממילא ענין הרשויות דרבנן וכל פרטי עירובין הוא ענין של התפשטות הקדושה ועי"ז זוכים לברכת ופרצת, ונותנין לכלל
ישראל נחלה בלי מצרים, בהרחבה גדולה, ובפרט בימים אלו צריכים הרחבת הדעת לענין של בלי מצרים בלי צער ועגמת נפש אלא
מנוחת שלום ושלחה בזכות שמירת שבת כראוי וכנכון.

לע"נ

הרה"ח ר' דוד אליהו בן הרה"ח ר' יוסף חיים גרינוואלד זצ"ל

לע"נ

הרה"ח ר' בנימין בניש בן הרה"ח ר' ישראל חזנוביץ זצ"ל

התורה אזי ויפגעו בו מלאכי אלקים יש מלאכים השומרים את האדם מכל צער ונזק ולא עוד אלא המלאכים פוגעין בו [אין פגיעה אלא לשון תפילה] ומתפללין בעבורו ומסייעין אותו בתפילתו.

הַפְעֵם אוֹדֶה אֶת ה':

נמלך איתא מיום שברא הקב"ה עולמו לא היה מי שהודה להקב"ה כלאה שאמרה הפעם אודה את ה' על כן קראה שמו יהודא, והוא פלא הלא האבות הקדושים הודו לה' ואפילו קודם לכן אדם ונח, ותי' מהר"ם שיק ז"ל שלא הרגישה בלבה לב מלא הודה לה' ואמרה בלשון בתמיהה הפעם אודה את ה' רק עכשיו צריכים להודות הלא צריכים להודות בכל רגע ורגע, ומה העצה על כן קראה שמו יהודה שיש בו לשון הודאה ושם הוי"ה ב"ה, ובזה מצאה עצה שבכל פעם שתקרא את בני יהודה בעצם קריאת השם יהיה הודאה לה' בכל פעם ופעם, וזה היה חידוש שלא נקרא מישואו בשם הזה מיום בריאת העולם, והרגשה כזו הוא חידוש שחידשה לאה.

ואַחַר יְלֻדָה בַּת וַתִּקְרָא אֶת שְׁמָהּ דִּינָה:

למה הוצרך לכתוב שהיה אחר לידת כל הבנים הלא זה אפשר לראות מסדר המקראות, וי"ל כי באמת קשה איך שיחורר יעקב את השפחות בלהה וזלפה ולקחן לנשים הלא יש איסור לשחרר עבדו ושפחתו דכתיב לעולם בהם תעבדו, אלא דקיי"ל בגיטין דף מ"א. [בסוגיא דחצי עבד וחצי בן חורין] דבמקום ביטול מצות פריה ורביה מותר לשחרר דאמרינן עשה דפריה ורביה דוחה ההאיסור של שיחורר עבדים, והנה אם דינה היתה נולדה ביחד עם הבנים ואז היה יעקב כבר מקיים המצוה של פריה ורביה שהוא בן ובת, שוב לא היה היתר לשחרר בלהה וזלפה וליקח אותן לנשים, אבל כיון שלא היה לו אלא בנים וממילא לא קיים המצוה של פריה ורביה, לכן היה לו היתר לשחרר שפחתו, ומשום כך כתיב ואחר דהיינו רק לאחר לידת הבנים של לאה אז נולדה דינה ומשום כך שיחורר האמהות קודם לידת דינה.

דינה היתה תאומה עם זבולון [אכן עזרא, חזקוני] וכמו שזבולון שותף לחזק את יששכר בלימוד התורה כך האשה צריכה לסייע לבעלה שותף לתלמוד תורה, ובאמת היתה מתחילה יוסף אלא ע"י תפילת לאה שאחותה רחל תהיה לה לכל הפחות שני בנים, נתחלפה העיבור ובמקום יוסף בא דינה [ברכות ס.] גד נולד מהול, בגד בגימטריא ט' כלומר שעד עתה נולדו ט' כשהם נימולין, אברהם יצחק יעקב ראובן שמעון לוי יהודא נפתלי דן והוא העשירי [לדינו נחיי]. יוסף נקרא בשמו כי אמרה רחל אסף אלקים את חרפתי וכתב ל"ש דעד עתה כשקרה שבירת כלי היה הסרחון תולה בה ומעכשיו אפשר לתלות בבנה [ועי' לעיל בגליון ביאור הדברים]. וכתב זפ"ל יוסף דכאן מקור למה שוברין כלי בשעת התנאים והחופה לרמוז מוסר מי שבר כלך בנך דאין אשה אלא לבנים, וכתב זפ"ל קדושת לוי ליקוטים [דף ק"ח] באמצע דבריו הקדושים "ולכך בוכה החתן בשעת החופה מחמת שהנשמות העתידים לבא ממנו הם מעוררים אותו ועי"ז בוכה", עיי"ש כל הענין ומשם יבואר כמה ענינים שעושים בסעודת חתונה ואכמ"ל, ומקור נאמן הוא ענין הבכיה של יעקב כשראה רחל.

וַתַּעַז רָחֵל וְלָאָה וַתֹּאמְרֵיהֶן לֵאמֹר:

זילקוט שמעוני מוצא "למה מתה רחל תחילה מפני שדיברה בפני אחותה" ויש בזה מוסר השכל שכשאדם קופץ לראש ולומר דבר שלא במקומו, הוא נידון כפי המדרגה שדן עצמו בו, כמו ברחל שבזה שמה על עצמה גז"ד שהיא קודמת ללאה.

וַיַּעֲקֹב הֵלֶךְ לְדִרְהוֹ וַיִּפְגְּעוּ בוּ מְלֹאכֵי אֱלֹקִים:

רמז לדבר כהנ' הכני מקלמק ז"ל כי דרך יעקב היתה תורה, כמש"כ ויעקב איש תם יושב אהלים, ואם הולכין בדרך

ברגשי כבוד והערצה נשגר אנו בזאת ברכת מזלא טבא מעומקא דליבא, אל מעלת האי גברא יקירא, לב טוב ומיטיב לכל, אהוב על הבריות ומקבל את האדם בסבר פנים יפות, כבוד ידידנו ר' **יחיאל שמואל נאה** הי"ו בן ידידנו הנדיב הנכבד העושה רבות למען קדושת בית מקדשנו פאר המעלות הרה"ח ר' **מרדכי בנציון נאה** הי"ו לרגל השמחה השרויה במעונו בלידת בתו / נכדתו שתחי' בשעטו"מ ובמזל"ט יהא רעוא מן קדם אבוהון די בשמיא שיזכה לגדלה לתורה ולחופה ולמעשים טובים במידה מרובה וגדושה מתוך חדווה והרחבת הדעת ומתוך בריות גופא ונהורא מעליא לטובה ולברכה, אכ"ר

מיטב ברכותינו ואיחולנו נשגר אנו בזאת מעומקא דליבא אל האי גברא יקירא בעל מעשים נפלאים וכבירים, מעוטר בכל מידה נכונה, מחשובי מתפללי בית מדרשנו, ממזרח שמש עד מבוא, ה"ה ר' **ירוחם וועלטשער** הי"ו לרגל השמחה השרויה במעונו באירוסיו בנו הבה"ח **בנציון** הי"ו עב"ג שתחי' בשעטו"מ ובמזל"ט יהא רעוא מן קדם אבוהון דבשמיא שהזיווג יעלה יפה ויזכו לבנות בית נאמן בישראל ולראות רב נחת דקדושה מכל יוצ"ח, דורות ישרים ומבורכים עוסקים בתורה ובמצוות בנהורא מעליא. אכ"ר

ברכות מאליפות ומקרב ליבנו לכבוד מעלת כבוד ידידנו הדגול, איש רב פעלים בעל מעשים נפלאים וכבירים, רודף צדקה וחסד, מקבל את כל האדם בסבר פנים יפות, ראשון לכל דבר קדושה, הרה"ח ר' **יחיאל מיכל אברהם יוסף ווייטץ** הי"ו לרגל השמחה השרויה במעונו בנישואי בנו החתן החשוב ה"ה **מרדכי צבי** הי"ו עב"ג שתחי' בת הר"ר ר' דוד פאלק הי"ו ממאנטשסטער בשעטו"מ ובמזל"ט יהא רעוא מן קדם אבוהון דבשמיא שהזיווג יעלה יפה ויזכו לראות רב נחת דקדושה מכל יוצ"ח, ויתברכו בבני הגוני, חיי אריכי ומזוני רוויחי, דורות ישרים ומבורכים עוסקים בתורה ובמצוות בנהורא מעליא. אכ"ר

החתן יעלה לתורה אי"ה ביום השב"ק בבית מדרשנו

